

Broj:01-387-18
Podgorica,23.07.2018.godine
MBMB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 st.1 Zakona o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.42/11 i 32/14) i člana 41 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sluzbeni list Crne Gore" br.53/14) nakon završenog ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda, po pritužbi XY, iz Herceg Novog, na rad Osnovnog suda u Herceg Novom, daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1.Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore,XY, dana 16.05.2018.godine, podnijela je pritužbu na rad Osnovnog suda u Herceg Novom.

2.U pritužbi je u bitnom navela da je pred Osnovnim sudom u Herceg Novom u predmetu Rs.br.88/15-09 u toku sudski postupak, za diobu zajedničke imovine. Dalje je navela da je predmet ukidan dva puta i da već 3 godine, nakon vraćanja spisa predmeta prvostepenom sudu,sud ne postupa i ne donosi odluku u tom predmetu. Smatra da takvim postupanjem sud neopravdano odugovlači sudski postupak,a koji traje skoro 10 godina. Posebno je istakla da je odlukom suda od 03.11.2009.godine jedan od stanova, koji su predmet diobe zaključan,da ključ od tada pa do sada stoji u spise predmeta, čime joj se onemogućava, kao suvlasniku, pristup imovini. Nasuprot tome, u drugom stanu,koji je takođe predmet diobe, živi jedan od suvlasnika, a u koji stan, takođe nema pristup, čime joj se onemogućava pravo korišćenja na toj nepokretnosti.

II Ispitni postupak

3.Radi sprovođenja postupka po ovoj pritužbi Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje od Osnovnog suda u Herceg Novom.

4.Osnovni sud u Herceg Novom u svom izjašnjenju IV-1-Su.br.12/2018-1 od 30.05.2018.godine navodi da je predlogom za fizičku diobu pokrenut postupak pred ovim sudom u pravnoj stvari predlagača XY protiv XY i XY, svi iz Herceg Novog i isti je vođen pod poslovnom oznakom Rs.br.10/09. U toku postupka predmet je zadužio novi poslovni broj Rs.15/12, nakon što je procesno rješenje ovoga suda potvrđeno od strane viših instanci, a revizija odbijena. U postupku je donijeto rješenje Rs.br.15/12 od 26.03.2013.godine, a koje je ukinuto rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.2297/13-09 od 30.05.2014.godine, kojom prilikom su spisi vraćeni ovome sudu na ponovni postupak. Postupak je zaveden pod novi posl.broj Rs.88/15-09, i njemu je posturala sudija YY, do

prestanka obavljanja sudijske funkcije. Nakon toga u junu 2016. godine predmet je zadužila sudija YY, koja i sada u njemu postupa. YY nakon što je zadužila spise predmeta prvo ročište zakazala je za dan 11.04.2017. godine, ali je odloženo za dan 03.05.2017. godine, jer nije bila uredna dostava. Sljedeće ročište zakazano je za dan 13.06.2017. godine, a koje je opet odloženo, jer nije bila uredna dostava predlagaču YY. Nakon toga, sud je donio rješenje Rs.br. 88/15 os 13.06.2017. godine, kojim je određeno da će se dostava svih pismena predlagaču YY obavljati preko oglasne table suda. Ročište je održano dana 28.08.2017. godine, a sljedeće od 16.11.2017. godine je odloženo zbog bolesti sudeće sudije, za dan 30.01.2018. godine-koje je održano. Naredno ročište je održano dana 27.02.2018. godine. Sljedeće ročište zakazano je za dan 12.04.2018. godine, i odloženo jer su se spisi predmeta nalazili kod predsjednice suda radi odluke po kontrolnom zahtjevu, koji je uložio punomoćnik podnositeljke predmetne pritužbe. Sud je donio rješenje Rs.br.88/15 od 23.05.2018. godine, kojim je dao nalog vještaku građevinske struke, te zakazao sljedeću raspravu za dan 08.06.2018. godine, sa početkom u 08,00 časova. Cijeneći naprijed izloženo istaknuto je da je predmetna tužba neosnovana, a imajući u vidu da je u konačnom predmetnom postupku dat nalog vještaku građevinske struke, te da je naredno ročište zakazano za dan 08.06.2018. godine. Zbog gore navedenog, ne postoje ni razlozi zbog kojih bi trebalo preduzeti mjere radi ažurnijeg postupanja u konkretnom predmetu.

III Utvrđene činjenice

5. Na osnovu navoda iz pritužbe, izjašnjenja, dostavljene i pribavljene dokumentacije u ispitnom postupku je utvrđeno:

- da je pred Osnovnim sudom u Herceg Novom u predmetu Rs.88/15-09 u toku vanparnični postupak, za fizičku diobu, po predlogu predlagača XX, protiv protivnika predlagača XY i YY;

- da je rješenjem Osnovnog suda u Herceg Novom Rs.br.15/12 od 26.03.2013. godine raskinuta zajednica nekretnina vanparničnih stranaka, utvrđen način korišćenja za nepokretnosti (kat.parc.1192, LN 858 KO Topla) i obavezan protivnik predlagača XX da na ime uvećanja svog realno dobijenog fizičkog dijela imovine u odnosu na prethodni idealni dio isplati predlagaču XY iznos od 1.506,34 eura, protivniku predlagača XY iznos od 3.123,19 eura, a u pogledu kat.parc.1187 u naravi šuma I klase površine 321m², utvrđeno je da će se postupak civilne diobe nakon pravosnažnosti rješenja sprovesti po pravilima ZIO-a CG;

- da je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.2297/13-09 od 30.05.2014. godine ukinuto rješenje Osnovnog suda u Herceg Novom Rs.br.15/12 od 26.03.2013. godine i predmet vraćen na ponovni postupak;

- da je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.2297/13-09 od 30.05.2014. godine naloženo Osnovnom sudu u Herceg Novom da u ponovnom postupku utvrdi da li predlagač i protivnik predlagača I reda prihvataju da izvrše ulaganja za koja je vještak rekao da ih je neophodno izvršiti da bi se napravile dvije cjeline, odnosno izvršila etažna dioba, te na koji način će snositi te troškove (jedan od suvlasnika ili oba), te u zavisnosti od tog utvrdjenja, a cijeneći opravdane zahtjeve i interese zajedničara donese rješenje o načinu diobe zajedničke stvari;

- da je u ponovnom postupku Osnovni sud u Herceg Novom donio rješenje Rs.br.50/14 od 13.02.2015. godine i odlučio da se raskida zajednica nekretnina vanparničnih stranaka, utvrdio pravo zajedničke nedjeljive svojine na kat.parceli 1192 upisane u LN.br.858 i obavezao protivnika predlagača XY da na ime uvećanja svog realnog dobijenog dijela imovine dobijenog fizičkom diobom u odnosu na prethodni idealni dio isplati predlagaču XY iznos od 1.506,34 eura, a protivniku predlagača XY iznos od 3.123,19 eura i utvrdio da će se u pogledu kat.parc.1187 postupak civilne diobe nakon pravosnažnosti rješenja sprovesti po pravilima ZIO-a CG, dok je privremena mjera kojom je traženo da se predlagaču XY naloži da u roku - odmah preda prot. predlagaču ad.1 XX ključ od

ulaznih vrata stana pov. 108m² koji se nalazi u objektu 1 na kat.parc. broj 1192, LN 858 KO Topla, u ulici Njegoševoj br. 79, kao i da joj preda stan u nesmetan suvlasnički suposjed, sve do okončanja ovog postupka odbijena kao neosnovana;

-da je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br. 1579/15-09 od 13.11.2015.godine ukinuto rješenje Osnovnog Suda u Herceg Novom Rs.br.50/14 od 13.02.2015.godine;

-da je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br. 1579/15-09 od 13.11.2015.godine prvostepenom sudu naloženo da u ponovnom postupku pouzdano utvrdi da li je vrijednost realnog dijela koji pripada protivniku predlagača II reda manja od vrijednosti realnih djelova koje dobijaju predlagač i protivnik predlagača I reda, te ako jeste u zavisnosti od te činjenice i vrijednosti radova koje se obavezala da izvrši protivnik predlagača I reda u cilju pretvaranja jedne stambene jedinice u dvije, obaveže ove zajedničare da protivniku predlagača II reda naknade određeni iznos, a kako bi svi zajedničari dobili dio koji odgovara vrijednosti njihovog suvlasničkog djela. U odnosu na odluku prvostepenog suda da se dioba kat. parc.br. 1187 površine 321 m², izvrši javnom prodajom, naloženo je prvostepenom sudu utvrdjenje odlučne činjenice o tome da li su zajedničari zainteresovani za diobu i ove zajedničke stvari;

-da je u ponovnom postupku, po rješenju Višeg suda u Podgorici Gž.br. 1579/15-09 od 13.11.2015.godine, nakon što je postupajućoj sudiji prestala sudijska funkcija, u junu 2016.godine sa predmetom Rs.br.88/15-09 zadužena nova sudija;

-da je nakon zaduženja predmeta (juna 2016.godine) prvo ročište zakazano za 11.04.2017.godine i odloženo za dan 03.05.2017.godine, zbog neuredne dostava za predlagača;

-da je ročište od 03.05.2017.godine odloženo, zbog bolesti sudeće sudije, a naredno zakazano za dan 13.06.2017.godine;

-da je ročište od 13.06.2017.godine odloženo, jer nije bila uredna dostava za predlagača XX.

-da je sud rješenjem Rs.br. 88/15 os 13.06.2017.godine, odredio da će se dostava svih pismena predlagaču XX obavljati preko oglasne table suda;

-da je naredno ročište održano dana 28.08.2017.godine;

-da je sljedeće ročište zakazano za 16.11.2107.godine i odloženo zbog bolesti sudeće sudije, za dan 30.01.2018.godine, koje je održano;

-da je naredno ročište održano dana 27.02.2018.godine, a sljedeće zakazano za dan 12.04.2018.godine;

-da je ročište od 12.04.2018.godine odloženo jer su se spisi predmeta nalazili kod predsjednice suda radi odluke po kontrolnom zahtjevu;

-da je sud dana 23.05.2018.godine donio rješenjem Rs.br.88/15 kojim je dao nalog vještaku građevinske struke i zakazao sljedeće ročište za dan 08.06.2018.godine;

-da je podnosilac pritužbe podnijela kontrolni zahtjev dana 23.02.2018.godine;

- da po ocjeni suda, datom izjašnjenju IV-1-Su.br.12/2018-1 od 30.05.2018, ne postoje razlozi, zbog kojih bi trebalo preduzeti mjere,radi ažurnijeg postupanja u konkretnom predmetu;

V Relevantni propisi

A) Domaće pravo

6.Ustavom Crne Gore («Službeni list CG», br.1/2007) propisano je:

" Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda". (čl. 19)

„Svako ima pravo na pravično i javno sudjenje u razumnom roku pred nezavisnim ,nepriistrasnim i zakonom ustanovljenim sudom“. (32)

7.Zakonom o vanparničnom postupku ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 027/06 od 27.04.2006, Službeni list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010, 020/15 od 24.04.2015) propisano je:

"U vanparničnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno". (čl.2st.1)

7. Zakonom o parničnom postupku („Službeni list Republike Crne Gore", br. 022/04 od 02.04.2004, 028/05 od 05.05.2005, 076/06 od 12.12.2006, Službeni list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010) propisano je:

„Sud je dužan da nastoji da se postupak sprovede bez odugovlačenja, u razumnom roku, sa što manje troškova i da onemogući svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.“(čl. 11 st.1)

“Ako na ročištu nije moguće izvesti neki od dokaza čije je izvođenje određeno, sud će odlučiti da se ročište održi, ako se mogu izvesti drugi dokazi, s tim što će se naknadno, na novom ročištu, izvesti samo taj dokaz”.(čl.317)

“Ročište za glavnu raspravu se ne može odložiti na period duži od 30 dana, osim u slučajevima iz čl. 222 i 329 stav 2 ovog zakona”.(čl.319 st.2)

“Prvostepni sud je dužan odmah po prijemu rješenja drugostepenog suda da odredi ročište za glavnu raspravu koje će se zakazati najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema rješenja drugostepenog suda.

Prvostepeni sud je dužan da izvede sve parnične radnje i da raspravi sva sporna pitanja na koja je ukazao drugostepeni sud u svom rješenju".(391).

B) Medjunarodno pravo

8.Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Rim, 4.novembar 1950) utvrđuje:

" Svako,tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanom na osnovu zakona".(čl.6 st.1)

Zaključna ocjena

9. Nakon sprovedenog postupka, a polazeći od utvrđenih činjenica te relevantnih propisa Zaštitnik je utvrdio da je pritužba podnositeljke osnovana.

10.Pritužba se odnosila na postupanje Osnovnog suda u Herceg Novom u predmetu Rs.88/15-09.156/10, koji je pokrenut prije skoro deset godina, a još uvijek nije okončan.

11.Naime, iz činjeničnog stanja utvrđenog u ispitnom postupku proizilazi da je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.2297/13 od 30.05.2014.godine ukinuto rješenje Osnovnog suda u Herceg Novom Rs.br. 15/12 od 26.03.2013.godine i predmet vraćen na ponovni postupak. Osnovni sud u Herceg

Novom je u ponovnom postupku donio rješenje Rs.br. 50/14 od 13.02.2015.godine. Rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br. 1579/15-09 od 13.11.2015.godine ukinuto je rješenje Rs.br. 50/14 od 13.02.2015.godine i predmet vraćen na ponovni postupak. U ponovnom postupku Osnovni sud u Herceg Novom, još uvijek nije donio odluku, a od dana donošenja rješenja Višeg suda u Podgorici Gž.br. 1579/15-09 od 13.11.2015.godine proteklo je više od dvije i po godine.

12. Dalje je utvrđeno da u predmetu Rs.88/15-09 od juna 2016.godine do aprila 2017.godine Sud uopšte nije postupao u predmetu, nije zakazivao ni održao niti jedno ročište. Takođe, utvrđeno je da je Osnovni sud u Herceg Novom, u ponovnom postupku, postupajući po rješenju Višeg suda u Podgorici Gž.br.1579/15-09 od 13.11.2015.godine, vještačenje po vještaku građavinske struke odredio rješenjem Rs.br.88/15 od 23.05.2018.godine, a ročište za provođenje tog dokaza, zakazao za dan 08.06.2018.godine.

13. Dakle, Osnovni sud u Herceg Novom u predmetu Rs.88/15-09, nakon donošenja rješenja Višeg suda Podgorici godinu dana (od juna 2016.godine do aprila 2017.godine) nije postupao u predmetu tj. nije preduzimao procesne radnje u skladu sa zakonom, a po prijemu rješenja drugostepenog suda, prvo ročište, na kojem je odredio izvođenje parničnih radnji radi raspravljanja svih spornih pitanja, na koje je ukazao drugostepeni sud, zakazao je tek za dan 08.06.2018.godine (dvije i po godine od dana donošenja drugostepenog rješenja).

14. Stoga, Zaštitnik ocjenjuje da zbog ovakvog postupanja Osnovnog suda u Herceg Novom, faza postupka nakon donošenja ukidnog rješenja Višeg suda u Podgorici Gž.br.1579/15-09 od 13.11. 2015. godine, neopravdano dugo traje.

15. Ovakvim postupanjem po ocjeni Zaštitnika Osnovni sud u Herceg Novom nije postupao u skladu sa odredbom člana 11 Zakona o parničnom postupku, kojom je propisano da je sud dužan da nastoji da se postupak sprovede bez odugovlačenja, u razumnom roku, sa što manje troškova.

16. Pri tome, Zaštitnik je posebno imao u vidu okolnost cjelokupnog trajanja postupka (gotovo 10 godina) činjenicu da je u predmetu već dva puta postupao Viši sud i u ukidnim razlozima u svojim rješenjima dao nalog za postupanje Osnovnom sudu u Herceg Novom, radi donošenja pravilne i zakonite odluke.

17. Postupanjem Suda, u konkretnom slučaju, povrijeđeno je pravo podnosioca pritužbe na pravično suđenje u razumnom roku, zagarantovano članom 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama.

18. Zaštitnik smatra da je Sud dužan da vodi računa o ukupnom trajanju postupka, a u ovom predmetu ukupno trajanje postupka smatra se predugo, jer je od dana kada je pokrenut postupak prošlo skoro deset godina, a još uvijek nije donesena prvostepena odluka, što svakako ne ispunjava zahtev razumnog roka.¹

19. Evropski sud za ljudska prava ukazuje da je odgovornost na domaćim sudovima da urade sve da se izbjegne nepotrebno kašnjenje u postupanju.² Konkretno, dužina postupka pred prvostepenim sudom, a kod prednje navedenih okolnosti, koja je imala za posljedicu trajanje od gotovo tri godine, nije u skladu standardima ustanovljenim praksom Evropskog suda za ljudska prava³. Naime, Evropski sud za ljudska prava smatra da je veoma važno "izvršenje pravde bez odlaganja, jer bi u suprotnom mogla biti ugrožena njena efikasnost i kredibilitet."⁴ Zaštitnik smatra da ovako dugo trajanje

postupka kod prvostepenog suda ukazuje na neažurnost u postupanju, a zahtjev suđenja u razumnom roku ne dozvoljava pasivnost, već traži proaktivan pristup u rukovođenju postupkom. Dugo trajanje sudskog postupka ima za posljedicu otežavanje pravnog položaja građana i kršenje njihovih prava, pa sudovi treba da preduzimaju sve zakonom propisane radnje da se postupak završi u primjerenom roku u skladu sa zakonom propisanim rokovima.

20. Što se tiče navoda iz pritužbe, koji se odnose na predaju u posjed nepokretnosti- jednog od stanova koji je predmet diobe, Zaštitnik ukazuje da je rješenjem Osnovnog suda u Herceg Novom Rs. Br.50/14 od 13.02.2015.godine, privremena mjera kojom je podnositeljka tražila da se predlagaču XX naloži da joj u roku - odmah preda ključ od ulaznih vrata stana pov. 108m2 koji se nalazi u objektu 1 na kat.parc. broj 1192, LN 858 KO Topla, u ulici Njegoševoj br. 79, kao i da joj preda stan u nesmetan suvlasnički suposjed, sve do okončanja ovog postupka odbijena kao neosnovana, a navedeno rješenje ukinuto je rješenjem Višeg suda u Podgorici Gž.br.1579/15-09 od 13.11.2015.godine. Pri tome se, nije upuštao u dalje utvrđivanje činjeničnog stanja, jer Zaštitnik nema mandat da preispituje pravilnost i zakonitost sudskih odluka.

Polazeći od navedenog, kao i činjenice da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju zaštite i unaprijeđenja ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava i u cilju jačanja vladavine prava, a pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti, dajemo sljedeću

P R E P O R U K U

Osnovnom sudu u Herceg Novom da:

- bez daljeg odlaganja preduzme sve procesne radnje radi okončanja postupaka i donošenja odluke u predmetu Rs.br.88/15-09

Osnovni sud u Herceg Novom dužan je da u roku od 30 dana, od dana prijema ovog mišljenja dostave izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Zdenka Perović

Dostaviti:

- Podnosiocu pritužbe
- Osnovnom sudu u Herceg Novom
- a/a

1 Uhl protiv Njemačke, presuda ESLJP od 10. februara 2005, stavovi 33.

2 Vernillo v. France, 20. februar 1991, st. 38,

3 Lukenda protiv Slovenije, 6. oktobar 2005.

4 H protiv Francuske, presuda ESLJP od 24. oktobra 1989.godine, stav 58